

40 éves a SIPRI

Interjú Alyson J. K. Bailes igazgatóasszonnyal

Kül-Világ:

A Stockholmi Nemzetközi Békekutató Intézet (Stockholm International Peace Research Institute – SIPRI) tavaly ünnepelte fennállásának negyvenedik évfordulóját. Mi volt az alapítók célkitűzése, hogyan változott az eredeti küldetés?

Alyson J. K. Bailes:

A SIPRI csak a második legrégebbi skandináv békekutató intézmény. A Peace Research Institute of Oslo-t (PRIO) ugyan évekkel korábban alapították, de az mindig markánsan elméleti és filozofikus irányultságú volt. A SIPRI-t a hatvanas évek közepén svéd szocialista politikusok és kormánytisztviselők egy csoportja hívta életre: független, tudományos, de ugyanakkor gyakorlatias kutatótestületet képzeltek el, amelynek a hidegháborús Európában és a világ más tájain a katonai konfrontáció rideg pénzügyi és materiális tényeit kellett górcső alá vennie. Az első igazgató Robert Neild tulajdonképpen ökonometrikus volt. Bár a stratégiai körülmények és problémák gyökeresen megváltoztak 1966-óta, a SIPRI azóta is ezt az alapirányt követte. Azokban az időkben a túlzott fegyverkezésre és a mind keleti, mind nyugati oldalon meglévő veszélyes politikákra hívtuk fel a figyelmet, egyúttal olyan koncepciókat, illetve gyakorlati elképzeléseket dolgoztunk ki (például a fegyverzetcsökkentés verifikációs módszereit), amelyek a fegyverzetellenőrzés, a leszerelés és a bizalom erősítés eszközeivel próbálták csökkenteni a háború kockázatát. Ma nagy figyelmet szentelünk az „új fenyegetéseknek”, így a terrorizmus,

Alyson J. K. Bailes

* Az interjút készítette: Heimer György

vagy a militáns iszlám kérdéskörének, de nem hallgatjuk el az USA vagy más nagyhatalmak ezekkel kapcsolatos politikájának ellentmondásait sem.

Ugyanakkor mindent megteszünk annak érdekében, hogy elkerüljük az intellektuális divatáramlatokat, főként a nyugat-centrikusakat, továbbá kötelességünknek tartjuk rámutatni azoknak a problémáira, szükségleteire is, akik nem tudják kellőképpen hallatni hangjukat a globális arénában. Változatlanul fontosnak tekintjük azt is, hogy a világ minden térségében hozzájáruljunk a béke és az együttműködés gyakorlati politikájához, de egyre nagyobb hangsúlyt helyezünk új, a globalizáció feltételeinek megfelelő megközelítésekre, amelyek nem mondanak ellent a hagyományos szerződéses módszereknek, hanem hatékonyan kiegészítik azokat. Aligha véletlen, hogy nyolc különböző témával foglalkozó kutatórészlegünk – amelyek a fegyverkereskedelemtől a tömegpusztító fegyverek kérdésén át a konfliktuskezelésig sokféle problémát vizsgálnak – egymástól függetlenül arra a megállapításra jutott, hogy többet kell foglalkozni az EU-val, amiben egy felemelkedő, többdimenziós, „posztmodern” biztonsági erőt látnak. Azt is egybehangzóan hangsúlyozzák, hogy alaposabban kell tanulmányozni az üzleti szféra lehetséges pozitív és negatív szerepét.

Közbevetőleg: ön brit diplomata, úgy tudjuk, dolgozott a budapesti brit nagykövetségen, remekül megtanult magyarul is. De miért szakította meg külügyi karrierjét és mi vonzotta a SIPRI vezetésében?

Valóban, kezdő, 21 éves diplomataként első külföldi munkahelyem, még 1970 és 1974 között, a budapesti brit követség volt. Ahogy a brit diplomaták mondják, „az első ország, az első szerelem”, s én sok tekintetben tényleg beleszerettem Magyarországra, s azóta is különleges kapcsolat fűz hozzá. Legemlékezetesebb élményeim a magyar nyelvhez és a kultúrához kapcsolódnak, így például az, hogy szilveszter éjszakáján magyar barátaimmal erdélyi népdalokat énekeltünk, közben pedig orosz pezsgőt ittunk. Szakmai szempontból rám a magyar közgazdászok tudása gyakorolta a legmélyebb hatást, nekik még az is sikerült, hogy a kommunista köz gazdaságnak egyfajta logikus eleganciát adjanak és – abban az időben – hasznot is húzzanak belőle.

Amikor 2002-ben brit nagykövetségként elhagytam Helsinkit, hogy a SIPRI igazgatója legyek, nem azt éreztem, hogy megszakadt a karrierem, hanem éppen, hogy beindult. Helsinkiben nagyon boldog voltam, csodálatos kollegáim és barátaim voltak, Finnország ma is nagyon közel áll hozzám. Jó barátságban voltam a SIPRI általam nagyon tisztelt korábbi

igazgatójával, Adam Daniel Rotfelddel, aki azóta lengyel külügyminiszterként is szolgált. Amikor 2001 őszén felhívott és sürgetett, hogy menjek el interjúra a SIPRI-állás ügyében, csak néhány héttel voltunk túl a szeptember 11-i szörnyű terrortámadáson. Akkor a nemzetek és az ártatlan emberek békéjét oly nagy veszélyben láttam, hogy úgy éreztem: ha valaki felajánlja, hogy bármi hasznosat tehetek a béke ügyéért, azt nem szabad visszautasítani. Azóta sem bántam meg döntésemet.

Térjünk vissza a háború és béke kérdéseihez. Az elmúlt negyven év során a nemzetközi viszonyok is nagyot változtak. Mit gondol, biztonságosabb ma a világ, mint a SIPRI létrejöttékor?

Úgy gondolom, hogy a világ egészét tekintve igen, mert a globális atomháború veszélye megszűnt. A nemzetek már nem oszlanak két ellenséges ideológiai táborra; a világ országainak nagy többsége – néhány Európához nagyon közeli kivételtől eltekintve – szabadon megválaszthatja saját fejlődési útját. A demokrácia és a szabad versenyre épülő piacgazdaság terjed, és már nem csak az iparilag fejlett Nyugat polgárainak privilégiuma, hogy élvezzék a gazdagságot és a modern technológia áldásait. A kilencvenes évek eleje óta a konfliktusok és a polgárháborúk száma is folyamatosan csökken: a SIPRI számításai szerint 2005-ben 17 „nagy” konfliktus volt szemben 30 konfrontációval 1990-ben. Nagy konfliktuson az évi legalább ezer áldozatot követelő háborúkat értem. A csökkenés különösen szembetűnő Afrikában, Latin-Amerikában és a szélesen értelmezett európai térségben.

Nem hiszem, hogy az „új” humán fenyegetések, mint például a nemzetközi terrorizmus, valóban annyira újak, mint ahogy azt egyes, nagy népszerűségnek örvendő szerzők előszeretettel állítják, vagy hogy olyan fenyegetők, mint régen a kelet-nyugati katonai konfrontáció. Csupán nagynak tűnnek, mivel másféle tömeges erőszak nem igazán fenyeget bennünket, legalábbis Nyugaton. Szerintem sokkal inkább aggodalomra adnak okot az univerzális természeti fenyegetések, így a klímaváltozás, az új járványos betegségek, továbbá Európában a drámaian csökkenő népesség, máshol pedig, éppen ellenkezőleg, a népességrobbanás.

Az imént azt mondta, hogy a fegyveres konfliktusok száma csökkenőben van. Ezzel együtt azonban a világon még sok helyen dúl háború. Melyiket tartja közülük a legveszélyesebbeknek?

Oly sokféle formában lehetnek veszélyesek a konfliktusok. Amikor azt látjuk, hogy a média tele van egy különösen „égető” probléma, mint például Irak, Afganisztán vagy Irán ügyeivel, felmerül a kérdés: vajon egyes politikák és a rövid távra szóló elemző divatok nem látják a fától az erdőt? Afganisztán korábban számos válságos időszakot vészelt át, és a „dominóelmélet” szerint annak valószínűsége, hogy lángba borítja a szomszéd országokat, vagy hogy kirobban a világháború miatta ma jóval kisebb, mint a nyolcvanas években.

Valójában a konfliktus igazi vesztese a NATO lehet, ha a szövetség kudarcot vall a XXI. századra maradt egyik legnagyobb feladatával. Vesztes lehet Pakisztán, ha Musarraff elnök politikája oda vezet, hogy egy, a tálibok támogatta szélsőséges összeesküvés megdönti hatalmát.

Ehhez hasonlóan Irak is tartogat több, a médiában ritkán emlegetett, stratégiai kockázatot. Ilyen lehet, hogy északon a kurdok függetlenségi törekvéseit esetleg katonai beavatkozással akarják majd megakadályozni a törökök. Egy ilyen lépés szertefoszthatja a Törökország sikeres EU-csatlakozásához fűzött reményeket. Mindig figyelniük kell arra is, hogy vannak makacsul elnyúló, rettenetes emberi szenvedéssel járó konfliktusok, amelyek valamilyen okból kívül maradnak a politikusok és a média látókörén. Így van ez például Észak-Ugandában, Kongóban, vagy legutóbb Sri Lankán, ahol ismét kiújult az erőszak. Végül pedig, kérdés, hogy elfogadható-e az a kutatók körében láthatóan általános nézet, miszerint a régimódi, államok közötti háborúk kora végleg lejárt. India és Pakisztán, vagy Kína és Tajvan esete azt sejteti, hogy még messze vagyunk a biztosan békés megoldásoktól. Másfelől viszont úgy tűnik, hogy a történelem során most kínálkozik a legjobb lehetőség, hogy eltemessünk évszázados konfliktusokat Észak-Írországból és Baszkföldről – bár ott talán erre hosszabb időre lesz szükség.

A médiumok sokat riogatnak az új atombomba-aspiránsokkal, mostanában főként Iránnal és Észak-Koreával is. Arról viszont jóval kevesebb szót ejtenek, hogy a kétpólusú világ megszűntével, még ma is mintegy 32 ezerre becsült nukleáris robbanófej áll hadrendben. Az Ön véleménye szerint elavult az intézményrendszer, elsősorban az 1968-ban elfogadott atomsorompó egyezmény (NPT)? Hogyan lehet megakadályozni az atomfegyverek elterjedését?

A hagyományos szabályok és előírások (vagyis az egyezmények), amelyek arra hivatottak, hogy megakadályozzák az atomfegyverek elterjedését és arra, hogy elősegítsék a leszerelést egyáltalán nem elavultak, sőt a célnak jórészt megfelelőek. A gond az, hogy önmagukban nem csökkenthetik és ellenőrizhetik a fegyverkezést és vitatható, hogy valaha is betöltötték-e feladatukat. A nagy szovjet-amerikai valamint a hidegháborús idők kelet-nyugati leszerelési egyezményei több tényező együttes eredményeként jöttek létre. A két fél előnyösebbnek találta, hogy a konfrontáció élet tompítsa, a fegyverkezést kisebb költség-, illetve kockázati szintre csökkentse. Ezek nemcsak „technikai” tárgyalások eredményeként jöttek létre, hanem részben politikai alkudozásoknak köszönhetően is, amelyek egymástól teljesen különböző dolgokat foglaltak magukba. Így már 1963-ban megállapodtak például abban is, hogy az USA gabonát szállít a Szovjetunióknak. Hasonlóképpen ma is hamis kiinduló pont lenne azt feltételezni, hogy az atomfegyver (vagy bármely más tömegpusztító fegyver) a probléma igazi forrása. Új országok próbálják majd megszerezni ezeket, ha biztonságukat általában veszélyben érzik, vagy ha régiójukban nem látnak más lehetőséget hatalmuk és befolyásuk növelésére. A nukleáris nagyhatalmak viszont ezzel ellentétben részben azért ragaszkodnak fegyvereikhez, mivel a hagyományos értelemben nem érzik eléggé fenyegetve biztonságukat, vagyis nem tartanak annyira hagyományos ellenségeiktől, hogy a nukleáris pusztulás elkerülése érdekében leszerelési egyezményeket hozzanak velük tető alá. Mára már kezd teljesen elfogadottá válni az a nézet, hogy a fegyverek csak a „rossz fiúk” kezében probléma, a „jó” esetében örülni kell nekik, sőt, minél jobbakat kell szerezniük, amikor csak tudnak.

Természetesen én is, és a SIPRI is úgy gondoljuk, hogy ez veszélyes és helytelen megközelítés, mert végső soron mindenkinek csökken a biztonsága. Ezért kell napirenden tartani a leszerelés gondolatát, célját, és minden politikai képességet latba véve dolgozni érte a „mézesmadzag és furkósbot” politikájával. Ha ebben a kontextusban a hagyományos egyezmények és intézmények nem is tudják mindenkitől kikényszeríteni a megfelelő magatartást, legalább megmutathatják a követendő utat.

Napjaink másik nagy kérdése a terrorizmus elleni háború. Irak és Afganisztán példája azt mutatja, hogy az USA terrorellenes stratégiája több sebből vérzik. Mi lehet a kiút? A NATO-országoknak, köztük Magyarországnak valóban Afganisztánban kel hadakozniuk? „Marsra” vagy „Vénuszra” van-e szükség ebben a háborúban?

A terrorellenes politika legtöbb hibája abból ered, hogy a modern nemzetközi terrorizmusra ráhúzzák az egykori szovjet blokk maszkját – vagyis egyetlen monolitikus, ideológiailag motivált ellenségként állítják be, aminek egyetlen célja a Nyugat elpusztítása. A kutatások valójában azt mutatják, hogy különféle emberek különböző okokból lesznek terroristák, és alkalomadtán, még nagyobb számban mások is élnek „terrorista módszerekkel”. A legveszélyesebb terroristák némelyikét nyugatellenesség, messianisztikus ideológia hajt, míg másokat – mint a Közel-Keleten, Latin-Amerikában – sajátos politikai, gazdasági és társadalmi sérelmek tüzelnek. Mindemellett a legtöbb terrorcselekményt a fejlődő országokban követik el, s az áldozatok nem nyugatiak. Hivatalos amerikai statisztikák szerint 2005-ben az összes terrortámadás felét Irakban jegyezték fel. Ezek a tények világosan jelzik, hogy a válasz nem lehet pusztán katonai: nincs olyan ország, amely akkora hatalommal rendelkezik, és joga van arra, hogy elpusztítson minden terroristát. És ha így is történne, újak lépnek színre, amíg az alapvető problémák megoldatlanok maradnak. Még ha közhelyként is hangzik, az egyetlen megoldás sokféle nemzetközi és nemzeti eszköz kombinációja, ezek létrehozásához, működtetéséhez pedig nagy adag türelem és állhatatosság kell. Ahogy azt a német kormány is felismerte, amikor a hetvenes években szembekerült a Baader-Meinhoff csoporttal: néha jobb belenyugodni néhány ártatlan polgár életének elvesztésébe, semmint szélsőséges politikai eszközökhöz nyúlni, amelyek aláássák társadalmunk szabadságát és más értékeit.

Természetesen megeshet, hogy a terrorfenyegetésekkel szemben, amikor azok elég nagy biztonsági kockázatot jelentenek, katonai akciókkal kell szembeszállni, és még inkább, amikor olyan célpontot nyújtanak, ami akkor túl nagy „járulékos kár” nélkül kiiktatható. Máskor természetesen használhatók „Vénusz” puhább módszerei, mint a súlyos szociális és gazdasági problémák enyhítése, vagy a civilizációk közötti jobb megértés elősegítése. Ám a két pólus között sokszor szükség lehet Minerva bölcsességére (Minerva a római mitológiában a bölcsesség és az igazság istennője), vagyis: hatékony titkosszolgálati, rendőri és bírói munkára, a veszélyes anyagok illegális kereskedelmének, az embercsempészetnek, vagy a pénzek illegális külföldre juttatásának szorosabb ellenőrzésére. A társadalom egészén belül nagyobb éberségre, fegyelemre és szolidaritásra van szükség.

Arra a kérdésre, hogy a magyaroknak is el kell-e menni Afganisztánba, részt kell-e vállalniuk az ország megsegítésében, úgy gondolom, abban nincs kivetnivaló, hogy a globalizáció viszonyai között bármely felelősen gondolkodó európai ország, bárhol a világon szerepet vállal valódi közös fenyegetések leküzdésében. Ellenezné bárki, ha Vietnamban magyar orvos is keresné a madárinfluenza gyógyírját, ha Darfurban magyar segélymunkás is

megpróbálna segíteni az éhezőkön, vagy ha Magyarországot felkérnék, vegyen részt tengeri blokád feltörésében, amelyet egy ellenséges ország azért állított fel, hogy az Arab-öblön át megakadályozza az olajexportot? A kérdés az, hogy a NATO afganisztáni hadművelete megfelelő válasz-e az ország problémáinak megoldására, s elegendő prioritással bír-e a NATO számára ahhoz, hogy kockára tegye ott hírnevét? Személy szerint én szükségesnek tartok egy nagy, soknemzetiségű békemijsziót Afganisztánban, és jobb, hogy ezt jól kiképzett, részrehajlás nélküli európai békefenntartóknak hajtják végre, mint mások. Abban viszont már korántsem vagyok biztos, hogy az akció a jelenlegi feltételek közepette, az alkalmazott taktikával és erőforrásokkal sikerrel megvalósítható.

A konfliktuskezelés gyakorlatáról és a beavatkozási politikákról szóló viták során sok szó esik a „nemzetépítés” ügyéről is. Ennek legsikeresebb példájaként Németország és Japán második világháború utáni újjászületését emlegetik, míg Irakban vagy Afganisztánban – legalábbis eddig – az amerikaiak nemigen jeleskedtek.

Érdekes, hogy míg Afganisztán és Irak példája arra döbbsentette rá az USA-t, hogy újjáépítési tervek nélkül nincs sok értelme elfoglalni egy országot, addig európai és az ENSZ-ben dolgozó válságkezelési szakértők egyre óvatosabban ítélik meg azt, mennyire lehetnek a külföldiek eredményesek a nemzetépítésben. Vajon mit szolt volna Petöfi vagy Kossuth, ha Nagy Britannia 1848-ban átvállalja a „nemzetépítés” feladatait? Akkor és most is egy nemzetet saját polgárainak kell felépíteni, ha azt akarják, hogy az állam életképes legyen. Irak vagy a volt Jugoszlávia példája is azt mutatja, milyen nehéz ez a folyamat egy mélyen megosztott országban. Arról viszont ritkábban esik szó, hogy életbevágó, hogy a helyi lakosság rendelkezzen az akarat bizonyos „kritikus tömegével” és szakértelemmel, ha maguk akarják intézni ügyeiket, gondoskodni a modern állam alapfunkcióiról és szolgáltatásairól. Ahogy a gazdaságban, úgy a politikában is veszélyes csapda lehet a „segélyfüggőség”, és ha a nemzetközi közösség nem próbálja meg már kezdettől fogva kiválasztani a legitim vezetőket, s nem nyújt segítséget önállósulásukhoz, mindig fennáll majd annak kockázata, hogy a helyi társadalom a „klientúra” feltételei közé süpped, rendre az erőszak eszközéhez nyúl, hiszen mindig számíthat arra, hogy a kudarc számláját a külföldieknek kell megfizetniük.

Mindezért sokkal inkább rokonszenvezek a „nemzetépítő” iskolák híveivel, mint a Donald Rumsfeldhez hasonló emberekkel, akik úgy gondolják, csak benyomul a katonaság, legyőzik a rosszakat, aztán kivonulnak. Közhely, de katonai erővel önmagában nemhogy

eredményt nem lehet elérni, de inkább kárt okozhat az, ha a kérdéses ország esetében nem határozzák meg a reális és távlati célokat a politika, a gazdaság, a nemzetközi kapcsolatok és a biztonságpolitika szempontjai szerint. Ma minden hatékony és legitim nemzetközi intervenció esetén „többdimenziós vízióra” van szükség, a katonai erőn kívül sokféle más eszköz felhasználásával. A távlatokban gondolkodó szemlélet akkor sem nélkülözhető, ha a külföldi csapatok nem maradnak sokáig az adott országban. Ez talán politikailag kicsit túl korrektnek hangzik. Pedig mi is a 'korrekt' ebben a vonatkozásban? A béke helyreállításában és a konfliktus kezelésében a „helyiek bevonása” koncepciója tűnik a legjobb megoldásnak a különböző célok összehangolásához. A SIPRI konfliktuskutató programjának keretében az idén több olyan könyv lát napvilágot, ami áttekinti, hogyan lehet jobban „bevonni” a helyi szereplőket, és miképpen lehet őket támogatni teendőik megvalósításában.

A SIPRI legutóbbi jelentéséből az is kitűnik, hogy a nagyhatalmak mellett a kis országok is lázasan fegyverkeznek. Milyen következményekkel járhat ez, kikre leselkedik veszély?

Tény, hogy a globális fegyverkereskedelem általános növekedése tapasztalható, amelyet egyebek között az hajt, hogy számos kis és közepes méretű ország, köztük a nagy olajprofitot bezsebelők növelték védelmi kiadásait. Általánosságban nehéz megmondani, mi áll egyes döntések háttérében, s így felmérni hatásukat a biztonsági helyzetre. Néhányan sokat költenek a puszkaporos Közel-Keleten, míg mások a viszonylag nyugodt Latin-Amerikában vagy Délkelet-Ázsiában is fegyverkeznek. A hadikiadásokat a technikai korszerűsítés és az adott államok vágya hajtja, hogy fitogtassák erejüket, megerősítsék tekintélyüket. Ez utóbbiak esetében nem kell attól tartani, hogy az új fegyvereket azonnal hadba vetnék. Ám mindig fennáll a kockázat, hogy az új fenyegetések destabilizálják a szomszédokhoz fűződő viszonyt és gazdaságilag káros következményekkel jár, ha az állami erőforrásokat nem produktív célokra költik. Két dolgot különösen bosszantónak találok: egyrészt túl kevés pénzt fordítanak a modern, emberbaráti, katonai-polgári együttműködést igénylő békeküldetésekre, viszont hatalmas összegeket pazarolnak el nagy, csak totális háborúban alkalmazható fegyverrendszerekre. Másrészt, kevés kivételtől eltekintve, nincs olyan ország, amely a katonai védelmen kívül komolyan foglalkozna a nem hagyományos belső fenyegetésekkel, megfelelő összegeket áldozna a társadalom védelmére a természeti, környezeti fenyegetések kivédésére.

Nem egy civil szervezet azt is felveti, hogy a mostani háborúk jó részét kézifegyverekkel vívják, ezért is virágzik az illegális fegyverkereskedelem. Az ENSZ égisze alatt most folynak kísérletek, hogy bezárják a kiskapukat, de a fegyverszállító országok nem egyszer ellenérdekeltek. Hogyan látja ezt a kérdést?

Minden rokonszenvem az ilyen kampányoké, de talán érdekesebb ezt inkább morális és humanitárius ügynek, nem pedig globális biztonsági kérdésnek tekinteni. Bár látjuk, hogy a kézifegyverek nagyszámú halálos áldozatot okoznak, főként a zűrzavaros polgárháborús villongásokban, ez azonban nem azt jelenti, hogy ezek okozzák a konfliktust, vagy döntik el, hogy ki győz. A SIPRI kutatásai szerint nagyon nehéz ilyen összefüggéseket találni, és a józan ész is azt diktálja, hogy a győzelem inkább attól függ, hogy a szembenálló felek közül ki rendelkezik jobb minőségű és nagyobb mennyiségű nehézfegyverzettel, szállítóeszközökkel, logisztikával, felderítéssel és így tovább. Emellett a háborús övezetekben a polgári lakosság közül nagyon sokan – anélkül, hogy a fegyvereket ellenük fordítanák – az anyagi pusztulás, az éhezés, nélkülözések, a bűnözés, betegségek és a kényszerű emigráció miatt is életüket veszítik. Mindezt úgy gondolom, nem hozna számottevő eredményt egy szigorú globális kézifegyver-ellenőrző rezsím, amely viszont figyelmen kívül hagyja a könnyű- és nehézfegyvereket, beleértve a szállítóeszközöket és a „fenntartó technológiákat” is. (Sajnálatos módon jobbára ez mondható el a gyalogsági aknák ellenőrzésének stratégiai hatásával kapcsolatban is.)

Éppen ezért örülök, hogy néhány ország és sok nem kormányzati szervezet felélesztette a vitát általánosságban a fegyverkereskedelem ellenőrzéséről, különös tekintettel a nagyobb átláthatóságra, így a felelőtlenül viselkedő nemzetek, cégek elszámoltathatók lennének. Számomra azonban nem meglepő, hogy sok országnak, köztük még a demokratikus nyugatiaknak sem áll érdekükben ilyesfajta fejlődés. Ez csak annak az általános rögeszmének egyik mellékhatása, hogy katonai módszereket kell alkalmazni az olyan „új fenyegetésekkel” szemben, mint a terrorizmus vagy a tömegpusztító fegyverek elterjedése, amelyeket a valóságban így nem lehet megoldani. Főként az USA gyakorlatában az is megújuló tendencia, hogy a stratégiáinak tekintett régiókban katonailag és fegyvereladásokkal is támogatják a „baráti államokat”. Annak viszont örülhetünk, hogy legalább az Európai Unió megpróbál jó példával szolgálni: átláthatóbbá teszi védelmi iparát, és szigorítja a fegyverexport ellenőrzését. Intézetünk jelenleg olyan kutatásokat is végez, amely vizsgálja, hogyan ültetik át a kormányok a gyakorlatba ezeket az európai szabályokat.